

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

40. De Consecratione Ecclesiæ, & vel Altaris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

tertiam partem juxta locorum consuetudinem exigere possit, *cap. requisivisti. 15. de Testament.* Notanter autem dixi quæ testator *indeterminatè* Ecclesijs reliquit; nam si expressè & in specie pro fabrica Ecclesiæ, pro ornamentis, luminaribus, pro Anniversario, septimo, vigesimo ac trigesimo die, sive alias, ad perpetuum cultum divinum testator legasset, ex talibus relictis portio canonica non deberetur. *cap. fin. de Testamentis.* Præterea ex textibus citatis communiter notant DD. quòd portio canonica tantum exigatur ab Ecclesijs & locis pijs, non autem ex ijs, quæ personis relinquuntur, ut ideò non debeat portio canonica Episcopalis, si testator aliquid reliquerit pauperibus in genere vel in specie.

De quarta decimationum similiter sciendum est, quòd tempore primitivæ Ecclesiæ, quando Episcopi erant pauperes, statutum fuerit, ut de oblationibus Ecclesijs factis sumerent medietatem. *cap. antiquis. caus. 10. q. 1.* & procedente tempore tertiam partem ex fructibus parochialium Ecclesiarum cum onere tamen fabricæ, id est, ut illas Ecclesias ruinosas reficere tenerentur. *cap. unico. caus. 10. quest. 3.* de jure recentiori tantum Episcopis concessum est, ut de decimis ad Ecclesias parochiales pertinentibus, & non de alijs redditibus quartam partem sine onere tamen fabricæ accipere possint. *cap. conquerente. de Officio Ordinarij. c. de quarta. de Prescript.* plura de istis quartis tractare præmittimus, quia jam passim in desuetudinem abiierunt, & quadraginta annorum spatio posse contra portionem præscribi, text. est in *cap. de quarta. X. de Prescript.* & plura videri poterunt apud Barbosam de *Officio Episcopi. p. 3. alleg. 86.*

De portione canonica debita Patrocho, quando quis extra Ecclesiam parochialem

eligit sepulturam, dictum est supra in *Tit. de Sepultura n. 13.* & textus sunt in *cap. 4. cum super. c. certificar. in nostra. de Sepul. elem. Anam. eccles.*

TITULUS XL.

De Consecratione Ecclesiæ, vel Altaris.

SI Judæi loca, in quibus Domino sacrificia offerebant, divinis habent consecrationibus consecrata, multo magis Christianos id fieri convenit, ubi non illa umbratilia sacrificia & præterita tantum nostrorum, sed verum sacrificium immaculati corporis & sanguinis Domini offertur.

§. I.

SUMMARIUM.

1. *Quo & quibus ceremonijs Ecclesiæ consecrandæ?*
2. *Quibus casibus destructa & restructa Ecclesiæ consecrari debeant?*
3. *Specialis etiam consecratio Altaris in quibus casibus?*
4. *Quid sit Altare portatile & fixum? Et quibus casibus consecratur?*
5. *Calices & patena specialiter consecrari, & quæ materia perfici debent.*
6. *An consecratio repetenda, si calices non auctoritate accedat?*
7. *Quare campanæ Ecclesiarum benedicantur? chrysmate inungantur?*
8. *Vestes & paramenta ad missam spectantia benedicuntur.*
9. *Quibus de jure vel ex privilegio competat consecrare & benedicere Altaria, Calices & paramenta?*

Consecratio Ecclesiarum facienda ab Episcopo per signationem & signationem parietum cum oleo sacro, & alijs ceremonijs præcipuis in Pontificali Romano, atque ante prandium inter missarum solennia, de decencia (non de necessitate)

are) in die festivo. *cap. tua 2. h. tit. cap. comes Basilicæ 3. de Consec. Dist. 1. Ugol. de Potestat. Episc. cap. 28.* Non tamen prius consecranda est Ecclesia, quam competens illi dos ejus consecratione assignetur. *cap. 1. caus. 1. q. 2. cap. cum sicut 8. hoc tit.*

Quamvis autem Ecclesia non debeat sæpius, quam semel consecrari, si tamen dicitur, an Ecclesia quandoque fuerit consecrata, præsumitur contra Ecclesiam, quod nunquam fuerit consecrata, nisi probationes aliquæ pro ea adferri possint, ac proinde deus consecranda erit: non enim intelligitur iterum, quod nescitur factum. *cap. Ecclesia. 18. cap. solemnitates 16. Dist. 1. de Consecr. Probatur autem consecratio per scripturam vel cruces, quæ dum consecratur Ecclesia, in parietibus fiunt vel per unum testem aut famam aliâque indicia, quando enim de nullius præjudicio agitur, imperfectæ probationes admittuntur. *Parorm. in c. proposuisti. 4. h. tit. n. 6.**

Item si Ecclesia tota, vel ex majori parte corruerit & reedificata sit, deus consecranda erit, licet ex eadem materia reedificetur, quia nihilominus nova Ecclesia est, uti prior forma interiit. *Gloss. in cap. de fabrica. 24. de Consecrat. dist. 1.* Nec distinguendum erit, an casu corruerit Ecclesia, an eâ mente tigna pro majori parte deposita, ut reponerentur. *Barbos. de Offic. Episc. p. 2. alleg. 27. num. 15.* Sed opponitur difficilis textus in *l. inter stipulantes. 83. §. 5. ff. de V. O. & in l. qui res. 11. §. de Solut.* ubi navis eâ mente dissoluta ut ex ipsdem tabulis reficeretur, dicitur manere eadem navis. Existimo responderi posse, in casu *dd. legum* manere eandem navim quantum ad retentionem dominij & possessionis civilis ejus, qui per dissolutionem navim non voluit interire; non autem

quoad eandem numero formam, (quod tamen in consecratione consideratur) si enim per refectionem ex eadem materia eadem numero forma conservaretur, malè dixisset J.C. in *cc. LL.* quod navis sine intentione refectionis dissoluta, & postea mutato consilio ex ipsdem tabulis reedicta alia navis sit, sola enim intentio dissolventis, tanquam composito profus extrinsecâ, nihil mutat in substantialibus compositi.

Deinde si magis moraliter loqui velimus, quidquid sit de navis, certè in ædificio major est mutatio, neque ut eadem tabula, ita idem cœmentum, ipsdem lapides & lateres eò, quo prius fuerunt modo, accommodantur, ut vel hinc J. C. in *dict. l. 83. §. 5.* responderit, aliter de domo usque ad aream deposita, quam de navi sentiendum, ut illa etiam intentione reficiendi dissoluta & reedificata alia sit, nisi pauca tantum tigna dissoluta & reposita sint.

Non tamen erit opus novâ consecratione, si subsistentibus parietibus tectum corruat, quod rursus de novo imponatur; vel si successivè etiam ipsi parietes per partes reficiantur, & ita quidem, ut paulatim nec pars de primo ædificio superit (dummodo simul & semel totius vel majoris partis Ecclesiæ ruina & reparatio non fiat) quia his casibus moraliter non censetur nova, sed prior Ecclesiæ, ut ex mente omnium DD. tradit Barb. in *c. ligenis. 6. h. tit. & pulchris exemplis confirmat Juriscons. in l. proponebatur. 76. ff. de Judic.* quod scilicet eadem legio militum, idem populus censetur, licet prioribus hominibus emortuis novi substituuntur; idem corpus hominis, licet ex novis accedentibus alimentis in dies reficiatur, specie enim extrinsecâ nun mutata res eadem existimatur. Quod si Ecclesia amplificetur, & nova pars addatur, quæ tamen minor sit parte veteri remanente,

nente, etiam tunc novâ consecratione opus non erit, quia major pars trahit ad se minorem *c. quod in dubijs, 3. h. tit.* Gloss. margin. *in dict. cap. de fabrica. de Consecr. dist. 1. in v. innovare.* ubi addit sufficere, si aquâ exorcizata seu benedictâ nova pars accedens aspergatur.

Porro specialis consecratio Ecclesiæ & specialis Altaribus intra eam existentibus impenditur; unde confracto altari non tota Ecclesia, sed ipsum tantum altare; & vicissim execratâ Ecclesiâ propter ruinam & reparationem majoris partis ipsa quidem Ecclesia, non autem altare (si saluum & integrum permanferit) consecrari debebit.

3 Altaria autem omnia sive portatilia, sive fixa in superiore parte lapidea esse debent, ad designandum, quod sacerdotes sacrificantes annuntient mortem Domini, *1. ad Cor. 11.* qui in sepulchro lapideo tumulatus est. Sepulchrum quoque & sigillum omnia altaria habere debent, id est, cavitatem aliquam, in qua reliquiæ Sanctorum recludantur, *c. placuit. 26. de Consecr. dist. 1. Sylv. V. altare. q. 1. tax. in dict. cap. placuit.* & quod usus optimus legum interpretis, *l. cum de interpretatione. ff. de LL.* constanter in Ecclesia observatus demonstrat, & introitus missæ indicat per illa verba: *quorum reliquiæ hic sunt &c.* Altare quidem portatile est tabula lapidea, quæ de loco ad locum portari potest. Altare autem fixum tam ex superiori mensa lapidea, quam ex inferiori structura seu pede firmo essentialiter constituitur. Quare si in altari fixo superior tabula à suo pede amota fuerit, execratum confabitur.

Cæterum tam in Altari portatili, quam fixo, si notabilis fractura acciderit, si reliquiæ extractæ sint, imò si sepulchrum tantum, vel sigillum apertum, aut lapis claudens sepulchrum fractus fuerit, execratur,

& ad novam consecrationem deveniendum erit. Innoc. & com. juniter *lib. 10. cap. 11.* Circa fracturas tamen plurimum attendendum esse arbitrio Episcopi, an & quibus execratio facta dici debeat; monet Barbo. *de Officio Episcop. alleg. 27. num. 21.* & tantam esse debere, ut in nulla parte alter calix cum patena, moraliter rem alienam consistere possit, ut si per medium transeat, ubi calix ponitur, habetur *quod Laym. in Theolog. moral. de Sacr. cap. 6. n. 4.* ubi *num. 5. v. id est* habet sententiam illorum, qui putant consecrationem, si cornua altaris, in unctio facta est, frangantur, eo quod consecratio intelligatur inesse toti altari in majori ejus parte capiendi calicis idem conservari. Addit etiam Barbo. *ex decr. Sac. Congreg. Rit.* lapidem altaris portatili posse licitè vendi & applicari ad usum profanum honestum & decentem.

Præter Ecclesias & altaria etiam calices & patenæ consecrari debent, ut notum est hæc vasa debent esse de auro vel argenteo, vel ob causam paupertatis ex illo, non autem de ere aut auricalcho aut cupro, quæ hæc propter æruginem vomitum proferant; nec ex ligno, ne sanguis per gutta imbibatur; nec ex vitro vel cristallo propter fragilitatem; nec de lapide propter ineptitudinem. *c. vasa &c. ut calix. de Consecr. dist. 1. Sylv. V. Calix. num. 1.* Inveniunt autem suam consecrationem, si fractio de facili iterum refici possit, vel fractio calicis à cuppa abrumpatur. Si autem calix torneatilis foret, separatio pedis à cuppa, quæ fit absque fractione, non nocet, nam forma ex prima destinatione immutabilis non censetur interire per mutationem reparabilem, & aliam rationem addit Laym. *c. 10. num. 6.* quod scilicet in calice torneatili cuppa per ipsa consecratur.

Non etiam amitti consecrationem calicis per aliquos ictus à fabro inflictos, nisi per fractionem forma mutetur, ex Armilla in *v. Calix. num. 4.* & Azor *Instit. mor. p. 1. lib. 10. cap. 28. quest. 5.* refert Barb. *dict. alleg. 27. n. 39.* quod notandum circa profanationem calicum vendendorum, vel commutandorum.

Quod si diuturnitate temporis autem in calice & patena absumptum sit, non propterea interit consecratio, quæ toti calici & patenæ inest. Armilla & Sylv. *v. Calix. hior. dict. l. 9. c. 6.* & alij communiter. Atamen si nova deauratio accedat; an tunc repetenda sit consecratio, dubitatur? Sunt, qui negent apud Laym. *dict. l. n. 7.* eò quòd major pars consecrata trahat ad se minus in his, quæ inter se uniantur, & quorum partes seorsim rationem & appellationem non habent: quòd in simili non idem consecrata dicitur Ecclesia; quia muri ejus panguntur aut dealbantur. Idèoque sufficere putant: si majoris reverentiæ ergò ob contactum manuum profanarum (potest etiam ex causa rationabili laico v. g. aurifabro dari licentia contingendi vasa sacra Laym. *c. l. n. 19.*) aqua benedicta calix abluatur. Quibus addi potest, quòd etiam per sacrificium Missæ nova sanctificatio tribuatur. *c. de fabrica. 24. de Consecrat. dist. 1.* prout & in corporalibus manibus seminarum lotis & mundatis accidit, ut postquam iterum desuper celebratum est, non liceat laicis ea attingere. Et hæc sententia propter auctoritatem DD. & rationes valde probabilis est. Contrariam sententiam, quam cum Sylv. Armilla, Ange. & Tabiena in *v. Calix.* & Azor. *d. l. quest. 4.* aliisque pluribus tenet Barb. *dict. loc. num. 38.* in praxi receptam testatur ipse Laym. *c. l. num. 6.* ex eo, quòd in calice principalis pars non consideretur ex quantitate

materiæ, sed ex immediato contactu Corporis & Sanguinis Domini, quæ proinde, si nova non consecrata accedat, consecranda erit. Ad rationem contrariam responderi potest, quòd quidem major pars consecrata trahat ad se minorem, nisi minor sit pars principalior. Attamen stante hac ratione difficile videtur cum Sylv. *v. Calix. n. 2.* & alijs sustinere, quòd per absumptionem auri non excretur calix, tanquam parte principali pereunte, nisi subtiliore distinctione inter partem *principalem* & *majorem* inventa dicamus, consecrationem quidem perire per interitum partis *majoris*, utpote ex quo totum suam formam amittit, non autem semper (nisi fortassis aliter in jure cautum sit) per interitum partis *principalis*, quæ si non sit simul pars *major* in ratione quantitatis, non immutat formam totius, in quo propterea consecratio adhuc conservatur.

Præterea etiam Campanæ Ecclesiarum 7 benedicuntur & Chrysmate unguuntur, ut sono quasi sacro ad laudes divinas convocetur populus, repellantur hostes & demones, incantationes magicæ, fugentur noxie tempestates. Si hæc rident hæretici, irrideant Deum ipsum, ait Durand. *de Ritibus Eccles. lib. 1. c. 22. n. 4.* qui Num. 10. præcepit populo: *plangetis ululantibus tubis, & erit recordatio vestri coram Domino Deo vestro, ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum.* Sed hæretici extra Ecclesiam eiectioni & Satanæ traditi (teste Aug. in *cap. omnis. 32. causa 11. quest. 3.* *sicut enim in Ecclesia Christus, ita extra diabolus est*) facile deponunt arma spiritualia: pullare negligit, quos quieto jure possidet: fœdus ipsi potius, quam colluctatio est cum Apollolo ad Ephes. 6. v. 12. *Adversus insidias diaboli, adversus Principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum contra spiritualia nequitia*

nequitiæ in cœlestibus. Verè illi nequam spiritus quondam cœlestes, principes demoniorum *Matth. 12. 24.* rectores tenebrarum harum & exilij nostri, qui in nos exules filios Evæ tantam potestatem exercent, ut ad oculum & nisi miseri in nostrammet perniciem cœcutire velimus) nobis quotidie monstrant magi incantatores, energumini sive obsessi, peccatores in interitum temporalem & æternum ambulantes. Sed & *Crux Christi pereuntibus stultitia, nobis autem, qui salvi sumus, Dei virtus est.* In fide quidem resistitur diabolo, *1. Pet. 5.* Sed in fide observante mandata DEI, *Matth. 19. 1. Joan. cap. 3. in fine.* in fide, cum bona conscientia. *1. ad Tim. 1. 18.* in fide, crucifigente & mortificante carnem cum vitio & concupiscentiis, *ad Rom. c. 8. ad Gal. 5. 22. ad Colos. 3.* in libertatem vocati sunt Christiani, sed non in libertatem carnis. *d. c. 5. ad Gal. in fide, dedita orationi & jejunio, Matth. 17. 20. Marci. 9. 28.* in fide, non diligente mundum, neque ea, quæ in mundo sunt, concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorum & ambitionem spiritus, quæ non sunt ex patre. *1. Joan. 2. in fide, quæ Ecclesiam audit ut matrem, aliàs non fides, sed infidelitas est, Matth. 18. 17.* qualem fidem an habeant hæretici, seiplos probent & judicent.

8 Vestes quoque sacræ & paramenta ad sacrificium Missæ deservientia benedici debent, ut tanto cum majori reverentiâ divinum sacrificium peragatur. Amittunt hæc paramenta suam benedictionem, si eorum forma mutetur, ut si ex stola fiat manipulus, ex alba amictus &c. quia singulis paramentis speciales benedictiones sunt accommodata. Item si adeò lacerentur, ut ad usum sacrum deservire amplius non possint, quo casu fragmenta potius comburi, quàm ad usum merè profanum applicari debent. U-

golinus de *Prest. Episc. cap. 32. §. 1. m. 5.* laceræ vestes ex materia non consecrata efficiantur, dummodò materia hæretur in minori quantitate, participat de consecratione majoris partis, *arg. cap. 3. hoc tit.*

Demum consecrationes & benedictiones altarium, calicum, campanarum & reliquorum paramentorum ordinario jure quibus Episcopis competunt, nihilominus et privilegiis & communicatione privilegiorum etiam inferioribus Prælatibus competere sunt. Deinde consuetudine multorum eorum recepta videtur sententia Gloriosissimi *attendentes. de statu Monachorum* quod generaliter Prælati habentes candelas & baculi consecrationes prælati fieri possint. Si ei in tales Prælati possint minores Ordines, & aliàs ordines Episcopales secundum Theologos essentialiter non differat ab ordine sacerdotali, imò plus sit consecrare Corpus Domini, quam altare, necem, &c. non est adeò inconveniens, ut per privilegium, vel per consuetudinem immemorabilem alius etiam auctoritate Episcopalis sacerdotali acquiri possit.

Ex eadem quoque consuetudine patet videmus Abbates exercere consecrationes etiam pro aliis Ecclesiis, quàm suis. Abbates declarationes autem Cardin. quæ in consuetudinem emanarunt, dici potest, eas usum non esse, vel loqui tantum de jure Pontificalibus & benediciendi vestes competentem ex privilegio speciali, non ex consuetudine generali, sicut etiam notavit Prælati ad Laur. de Franch. de *Contr. v. inter Episc. & Reg. p. 2. q. 28. n. 3.*

Sed & illud notabile est, quod dicitur Laym. in *99. Can. de Præl. elect. c. 210.* quod Abbas ex privilegio Apostolico (idem si ex consuetudine) semel habentis ad faciendas consecrationes pro sua Ecclesiâ tantum, possit eas etiam facere pro

illis Ecclesis, si ab Episcopo ei committatur. Adest enim potestas delegandi ex parte Episcopi, & capacitas exequendi ex parte delegati. Illa autem restrictiva clausula privilegii, pro suis Ecclesiis tantum intelligitur, ne faciat pro alienis auctoritate propria, sicut nec Episcopo cuiusvis privilegii pretextu in aliena diocesi pontificalia exercere permittitur sine licentia Ordinarii loci. *Trid. sess. 6. de Reform. cap. 5.*

§. II.

De Reconciliatione Ecclesiarum pollutarum.

SUMMARIUM.

10. Quomodo Ecclesia censetur polluta.
11. Cur tantum ob sanguinis & seminis effusionem, & non alia delicta Ecclesia polluitur.
12. Quid sciendum, si Ecclesia polluitur per sepulturam infidelis, heretici &c.
13. An sepultura cathecumeni, vel infantis non baptizati Ecclesia polluitur?
14. Cur locus sacer potius censetur pollui, per sepulturam pagani &c. quam decedentis in notorio peccato?
15. Pollutio Ecclesie fit per omne homicidium injuriosum in ea perpetratum.
16. An polluta censenda sit Ecclesia, si intra eam bannitus occidatur?
17. Quid sit sententium de sacrilega occisione viri facti intra Ecclesiam.
18. Non per mortem, sed per injuriosam occisionem intra Ecclesiam, polluitur Ecclesia.
19. Per quam vulnerationem censetur pollui Ecclesia.
20. Quando per voluntariam seminis humani profusionem polluitur Ecclesia, & quid de copula conjugali sentiendum?
21. Si effusio sanguinis vel seminis fiat tantum in parte vicina Ecclesie v. g. sacristia &c. non censetur polluta Ecclesia.
22. Qui sint effectus pollutionis.
23. Qua sciendum sacerdoti, si durante missa contingat pollutio?
24. An per solam missam reconcilietur Ecclesia?
25. An Episcopus possit dispensare, ut ante reconciliationem legantur missae.
26. An inferior Episcopo possit reconciliare.

ENGEL IN DECRET. LIBER III.

Ecclesia pollui dicitur, quando certarum actionum turpes, indecentes, & loco sacro injuriosae (quas mox enumerabimus) in ea committuntur. Non possunt quidem revera & physice sancta a profanis & turpibus coinquinari, *c. vestra. de Cohab. Cler. & Mul.* quia tamen domum Dei decet sanctitudo, morali hominum exultatione indecens reputatur, ut hostia immaculata & divinum officium offeratur in loco sceleribus contaminato, antequam aliqua ejus loci expurgatio fiat.

Censetur autem pollui Ecclesia I. Per sepulturam infidelis vel etiam fidelis excommunicati aut haeretici. II. Per homicidium, aut sanguinis injuriosam effusionem. III. Per effusionem feminis.

Dices: quare propter sanguinis & seminis effusionem (de sepultura quaremus paulo inferius) & non etiam ob alia delicta in Ecclesia patrata v. g. furtum, sacrilegium, blasphemiam, perjurium &c. polluitur Ecclesia? Vix dari aliam rationem, quam quod peculiariter circa enumerata delicta ita ab Ecclesia statutum sit, cum Valentia, Vasq. & aliis putat Sanch. *de Matrim. lib. 9. d. 15. n. 2.* & sequitur Barb. *de Offic. Episc. alleg. 28. n. 21.* Sed ignoscant tanti viri, si non sequar tam facile confugientes ad *Leg. non omnium. ff. de LL.* quin potius existimo, eam fuisse rationem Ecclesie sic statuentis, quod haec duo crimina, scilicet sanguinis & feminis effusionem praeter ceteris vitis semper sacrae paginae a ministerio divino excluderint: effusionem quidem sanguinis, quod contrarietur mansuetudini Christi, qui nullius sanguinem, sed suum innocentissimum pro nobis effudit: effusionem autem feminis, quod contrarietur immaculae hostiae & Virginis proli. Si haec ratio displicet, rogo mihi assignari aliquam, cur Clericus potius ob homicidium vel mutilationem redda-

GGGSS

reddatur irregularis, & non ob aliud quamvis gravius delictum? Cur à celebratione vel sacra communione potius ob effusionem seminis, quam aliud peccatum abstinendum? & cur etiam in veteri testamento quoad utrumque casum Judæis fuerit præceptum à sacris abstinere?

42 Igitur I. si polluitur Ecclesia per sepulturam infidelis, vel hæretici, aut excommunicati, ejus cadaver exhumari (dummodo ab alijs dignosci possit) & Ecclesia vel Cœmeterium reconciliari debet, nec prius aliquis etiam Catholicus ibidem sepeliri, vel sacra fieri possunt. c. *Ecclesiam. 27. & seq. de Conf. dist. 1. cap. consuluisti. 7. hoc i. i. hodie tamen post Concil. Constant. & Extravag. Martini V. Ad evitanda scandala, nisi excommunicatus fuerit denunciatus aut notorius percussor clerici, probabilis non polluetur Ecclesia. Quidquid enim sit, an talis excommunicatus non denunciatus possit sepeliri in loco sacro (de quo diversas opiniones retulimus superius in Tit. de Sepulchris) si tamen de facto sepultus fuerit, magis est, ut dicamus non pollui Ecclesiam: quia quoad hoc punctum non agitur de favore excommunicati, sed Ecclesie & aliorum fidelium, qui juxta d. Concil. Constant. non debent divinis officiis privari ob communionem cum excommunicato non denunciato.*

Idem quod de excommunicatis non denunciatis, etiam de hæreticis servandum docet Nav. *Consl. 10. de Hæret. & in Tract. de Orat. & horis Can. c. 21.* quæ sententia pro usu nostræ Germaniæ deservit, ubi cum hæreticis impunis est communio. Imò in novissimo bello Turcico auxiliares Copia à Principibus Acatholicis transmissæ, hoc expressè in pactum deduxerunt, & ab Ecclesiasticis potestatibus desuper consensum impetrarunt, ut milites Acatholici defuncti in Cœmeterijs Catholicorum (ubi propria

Lutheranorum non adessent) sepelirentur, quod ob calum magnæ necessitatis adhibendum illud militare subsidium, & non fuit petitum in contemptum fidei Catholicæ, sed potius ob honorem humanum toleratum fuit.

Per sepulturam etiam Cathecumeni, & infantis Christiani non baptizati polluitur Ecclesia tradit Zoëf. *ad hunc tit. n. 12.* Ugo linus *de Potestate Episc. cap. 21.* excipit Cathecumenos, qui cum parentibus conjuncti nobis sint, & sepultura non debeant. Infantes Catholicorum non baptizati licet ex usu factis in locis sacris non tumulentur, si non defacto contingeret sepeliri, putarentur probabiliter dici posse, non pollui loca sacra, quia ad hanc rem non habetur usus, quem *cap. Ecclesiam. de Corp. dist. 1.* quod non loquitur de tali infante sed de vero pagano & infideli, in paribus autem & odiosis terminis sunt probabiliter accipiendi. Nec est eadem ratio paritas, quia infideles & pagani non tam maliter detestantur fidem Ecclesie, quam hostes sunt, at infantes Christianorum magis fidem & personam parentum reverentiant, in quorum fide etiam baptizantur, quia ad Baptismum ex fide & intentione parentum destinati sunt, non videtur ergo magna irreverentia ex eorum sepultura loco sacro irrogetur, sicut de Cathecumeno dicitur. Nec etiam obstat, quod baptismus non datur nisi intra Ecclesie gremium recipiatur, nam ex hoc plus non convincitur, quod infantes non baptizati non sint in Ecclesia sepeliendi, non autem statim sepeliantur, quod ex eorum sepultura Ecclesia polluitur; certe etiam omittentes confessionem decedentes in peccato mortali excluduntur à sepultura, & tamen

de facto non polluitur locum sacrum, quia id in iure expressum non est.

Sed quæres, cur potius pagani, excommunicati, heretici sepultura polluitur locus sacer, quam ex sepultura decedentis sine ulla confessione, vel in notorio peccato etc. Præter auctoritatem Canonis sic statuentis, si non convincentem, saltem congruentem rationem posse assignari, quia pagani & excommunicati aut membra Ecclesiæ non sunt, aut si fuerint resecta & separata sunt, & propterea sicut in vivis sine irreverentia inter divina officia tolerari non possunt, ita nec post mortem, juxta vulgarem regulam: *quibus non communicamus vivis, nec communicemus mortuis, c. sacris. de Sepult.* At verò reliqui peccatores ut omnesque graves non censentur à divinis vel Ecclesiæ exclusi, ejus membra permanent, quamvis arida, & sicut in corpore physico membrorum aridum per nervos & pellem reliqui corporis sustinetur, nec non aliquam silem calore fovetur, ita etiam isti peccatores adhuc de corpore Ecclesiæ ejusque meritis & suffragiis aliquod fomentum participant. Covar. in *Relect. c. alma Mater. de her. excom. in 6. in princ. n. 7. & in §. l. nam. 3.*

II. Polluitur Ecclesiæ per omne homicidium injuriosum in Ecclesiæ quocunque modo etiam per suffocationem aut occisionem seu ipsius factum *c. proposuisti. 4. b. t. & Gl. in c. un. Eod. in 6.* Dico: *injuriosum*; unde per homicidium vel casu vel causâ defensionis, vel ab amente aut infante factum non videtur fieri pollutio, quia, cum non sit delictum in occidente, non videtur fieri irreverentia Ecclesiæ. Volunt tamen DD. cum Barb. de *Offic. Episc. p. 2. alleg. 37. n. 1.* quod sicut Clericus & sacerdos, qui templum Dei spirituale est, ex homicidio casuali, ubi culpa intervenit, item & ex homicidio necessario, si modus inculpatae tutelæ

excedatur, pollutus & irregularis censetur, ita etiam templum materiale ob homicidium culpabile (quamvis non dolosum) reconciliatione indigeat.

Quid, si in generale bannum declaratus, ¹⁶ in cujus vitam potestas omnibus data sit & quidem sub promissione præmi, in templo ab aliquo occidatur? Polluta censetur Ecclesiæ, licet enim respectu personæ occidentis & occisi tale homicidium supponatur licitum & non injuriosum, est tamen injuriosum respectu loci sacri, sicut de alio malefactoris justè condemnato & in Ecclesiâ promerito supplicio affecto tradit Zoëf. *ad hunc tit. n. 5.* Barb. *d. l. n. 15.* Obiter hic adnotandum est, quod etiam monet Molin. *de l. & l. tract. 3. d. 7. raro* & non nisi ob gravem causam licere dare publicam potestatem cuilibet occidendi reum, tum ob alia incommoda, tum quod tales rei Sacramentis destituti in corpore & anima pereant, quod utique Christianæ mansuetudini repugnat; ideo etiam datâ potestate à Magistratu fori externi non videtur facile ejus usus in conscientia & foro interno admittendus, nisi ex vita malefactoris proscripsi quotidianum periculum Reipub. immineret, tunc enim publica salus ab occisionis peccato sicut in quocunque hoste excusaretur.

De occisione alicujus Sancti & justi viri ¹⁷ in Ecclesiâ etiam quaeritur, an exinde polluitur Ecclesiæ? Affirmativa magis legitur apud Authores, eò quod licet sanguis sanctorum Martyrum consecret potius, quam foedet Ecclesiâ, *rex. in cap. fundamenta. de Elect. in 6.* ipsa tamen nefaria & sacrilega actio occidentis Ecclesiæ injuriosa est. Gl. *in c. un. in v. sanguinis hoc. tit. in 6.* Zoëf. *d. l. Vall. eod. tit. n. 5.* At tamen Gloss. *in fin.* locum, ubi sanguis effusus est, non esse in reconciliatione abluendum.

Cæterum non polluitur Ecclesiæ, si quis ¹⁸ Ggg gg 2 morbo

morbo correptus, aut extra Ecclesiam vulneratus in eadem moriatur; non enim ipsa mors per se irreverentiam infert Ecclesiae, sed causa sive occisio in ea facta.

Quid autem dicendum, si quis in Ecclesia existens foris praetereuntem, vel è converso foris existens stantem in Ecclesia jaculo conficiat? Communius receptum est, ut posteriore tantum casu, quo consummativè homicidium in Ecclesia contingit, censeatur polluta Ecclesia, non priori, in quo non proprie verificantur textus Canonici *cap. un. hoc. tit. in 6. tantum. de Privileg.* qui in pollutione Ecclesiae loquuntur de morte aut sanguinis effusione in ipsa Ecclesia contingente. *Zoëf. d. l. num. 6. Barb. d. l. num. 26.*

19 III. Polluitur Ecclesia non solum per mortem, sed etiam per vulnerationem injuriosam, ex qua sequatur sanguinis humani effusio; quod verbum *effusio* communiter DD. interpretantur de copioso fluxu sanguinis, unde concludunt, non sufficere paucarum guttarum destillationem, vel si ex inflicto pugno ex naribus sanguis profluat (nisi ex gravibus verberibus id accideret) neque sola percussio, quamvis gravis, satis est, sed sanguis sequatur necesse est, quia de sanguinis tantum effusione textus Canonici loquuntur, qui in materia poenali ultra propriam verborum significationem extendendi non sunt. Non tamen requiritur, ut sanguis ipsam Ecclesiam contingat, dummodo intra Ecclesiam effusus, licet in vestimentis absorptus, vel in vase collectus sit. Vid. *Barb. d. l. Navar. in Man. cap. 27.*

20 IV. Polluitur Ecclesia per voluntariam seminis humani profusionem, sive cum, sive sine complice factam, dummodo ea notoria & saltem per famam aut opinionem hominum publicata sit, non autem sufficit, si v. g. solus Parochus ex confessione sciat,

vel aliqui tantum ex parochianis, penes quos non sit periculum divulgationis. *Sz. de Ecclesia. n. 19.*

Quid de copula conjugali in Ecclesia dicendum? Ratio dubitandi est, quia *motum. de Consec. dist. 1. & cap. de Adult. solium* loquatur de prophanitate seminis illicita & adulterina, in parvis autem terminis strictè accipiendo, pro negativa sententia argumentatur *de Matrim. lib. 20. cap. 10. n. 13. Sz. d. n. 14.* Nihilominus apud auctores receptum est pollui Ecclesiam propter irreverentiam quæ per talem actum loco sacro intermissum modum, quo superius de execratione facta in Ecclesia contra justè condemnatum ad mortem diximus. *Gl. in c. un. de Matrim. h. t. in 6. Navar. in Man. c. 27. n. 252. Sanch. de Matrim. lib. 9. dist. 2. n. 7.* posset verò contraria sententia obprobri in casu necessitatis, quo conjugii officii sibus v. g. in templo obsessi aut coacti, unum locum exercendi copulam non habent, & sine periculo incontinentiæ abstinere non possent, quia tunc necessitas facit licitum, quod alias foret illicitum. *Covarr. de Matrim. p. 2. c. 7. §. 2. n. 3. Zoëf. d. l. n. 7. Barb. d. l. n. 48.*

Est porro circa has pollutionis species quæ sunt per sanguinis aut seminis effusionem advertendum, non pollui Ecclesiam vel supra illam in tecto, vel intra celsitudinem aliqua Crypa, aut juxta eam in cœptis vel sacrificia; dummodo hæc separata à ipso interno corpore Ecclesiae, quod consistit à tecto interiori usque ad pavimentum, & à porta interna majoris Ecclesiae usque ad ultimum parietem internum nullo alio intermedio distinctum, pollutio contingat, quia, ut sæpius repetitum, in materia poenali & odiosa termini sunt strictè accipiendi. Vid. *Fagund. in 5. Eccl. pr. accepta*

lib. 3. cap. 14. à n. 37. Sanch. d. disp. 15. n. 27. Item si pollutio contingat in gradibus Ecclesie vel ante januam extra scilicet clausuram portæ internæ. Barb. d. l. n. 20. Quod si polluta sit Ecclesia, consebitur etiam pollutum cœmeterium tanquam accessorium, non verò e converso, quia accessorium non trahit ad se principale. cap. un. h. l. n. 6.

Effectus pollutionis est, quod in Ecclesia polluta antequam ab Episcopo per aquam cum vino, sale & cinere, benedictam reconciliatur, non debeant sacra vel divina officia fieri, neque mortuus sepeliri, qui tamen de facto hæc faceret, temerariè quidem ageret. Mortualiter peccaret, nullam tamen irregularitatem vel censuram incurreret. c. is qui d. de Sent. excom. in 6.

Si contingeret durante Missa pollutionem venire v. g. per homicidium aut vulnerationem communiter distinguitur, an ante consecrationem vel postea id accidat, ita ut prior casu Missa etiam cœpta deferenda sit, non verò posteriori. Ugol. de Offic. Ep. c. 29. §. 7. n. 3. Fagund. d. l. c. 18.

Verum si de facto post pollutionem Missa celebrata sit, sive bonâ sive malâ fide, jam Ecclesiam propter infinitam virtutem tanti sacrificij haberi pro reconciliata putant Sa. n. Ecclesia. n. 19. Castro. de Lege pæn. lib. 2. c. ap. ult. Cui opinioni videtur aliquantulum suffragari text. in c. de Fabrica. 24. de Consecr. auct. 7. ubi dicitur, aliquando totius consecrationis sanctificationem per Missarum solennitatem impleri; tutius tamen est verâ reconciliationem uti, quam sacri Canones præscribunt: neque enim d. c. de Fabrica. continet hunc casum, sed juxta communem interpretationem alium, quando nimirum parietes per partes reficiuntur & innovantur, ut priori §. dictum.

Si reconciliatio Ecclesie fieri tam citò

commodè nequeat, poterit Episcopus ex multorum sententia interim dispensativè concedere in ea fieri divina officia, sicut potest in casu necessitatis ad evitandû damnum spirituale vel temporale in alio jure positivo dispensare. Sa. d. l. Fagund. d. l. c. 14. n. 2. Alii verò existimant non esse facile ad istam dispensationem deveniendum, si interea in aliquo Oratorio cum Altari portatili possint divina fieri: cum sepultura tamen pierumque necessitas exigit dispensationem, neque alio modo facile evitari potest.

Delegare autem reconciliationem alicui Sacerdoti simplici Episcopus non posset, quia est actus ordinis Episcopalis, per text. expressum. in c. aqua. g. h. t. nisi fortassis is Sacerdos altas ex privilegio Apostolico esset habilitatus ad faciendam talem conciliationem, sicut superioribus Fratrum Minorum à Leone X. tale privilegium concessum refertur, ut possint suas Ecclesias reconciliare. Roderiq. tom. 1. reg. 99. 19. art. 6. Henr. i. q. 9. cap. 27. n. 6.

TITULUS XLI.

De Celebratione Missarû, & Sacramento Eucharistie & aliis Divinis Officiis.

§. I.

De Celebratione Missarum.

SUMMARIUM.

1. Ante missam debet præmitti Matutinum cum Laudibus, sed non est gravis obligatio.
2. Parochus diebus festis Missam tenetur legere de præcepto, diebus autem serialibus tantum de honestate, nisi habeat amplius redditus & sit Parochus populose civitatis.
3. Quid faciendum, si populus ita numerosus sit, ut ad unam missam convenire non possit, vel solus Parochus ad administranda Sacramenta non sufficiat?

Ggg gg 3

4. Pro